

Sygn. akt VIII U 416/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 maja 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 20 maja 2015 r. w Gliwicach

sprawy M. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do świadczenia kompensacyjnego

na skutek odwołania M. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 23 stycznia 2015 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej M. M. (2) prawo do świadczenia kompensacyjnego począwszy od 1 listopada 2014r.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn akt VIII U 416/15

UZASADNIENIE

Decyzją z 23 stycznia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonej M. M. (2) prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego ponieważ od 1 września 2014 roku z podlega ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowym z tytułu umowy zlecenia.

W odwołaniu ubezpieczona domagała się zmiany zaskarżonej decyzji i przyznania prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu wskazał, że ubezpieczona udowodniła wymagany 30 letni okres składkowy i nieskładkowy oraz 20 letni okres wykonywania pracy w jednostkach, o których mowa w art. 2 pkt 1 ustawy. Stosunek pracy ze Szkołą Podstawową z Oddziałem (...) w G. został rozwiązany na podstawie art. 30 § 1 pkt 3 Kodeksu pracy z dniem 31 sierpnia 2014 roku. Od 1 września 2014 roku ubezpieczona podlega ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowym z tytułu umowy zlecenia. Wniosek o świadczenie kompensacyjne ubezpieczona złożyła 12 listopada 2014 roku. Zdaniem ZUS zgodnie z art. 4 ustawy „świadczenie przysługuje

nauczycielom” co wyklucza możliwość nabycia prawa do świadczenia kompensacyjnego przez osoby, które po rozwiązaniu nauczycielskiego stosunku pracy jeszcze przed zgłoszeniem wniosku podjęły inne zatrudnienie lub działalność zarobkową.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. M. (2) urodziła się (...), 55 lat ukończyła (...) roku. Ubezpieczona nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Wniosek o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne złożyła 12 listopada 2014 roku. Do 28 maja 2014 roku ubezpieczona legitymuje się okresem 39 lat, 7 miesięcy i 5 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz okresem ponad 20 lat pracy nauczycielskiej.

W okresie od 1 września 2008 roku do 31 sierpnia 2014 roku ubezpieczona była zatrudniona w Szkole Podstawowej z Oddziałem (...) w G. w pełnym wymiarze czasu pracy jako nauczycielka matematyki. Stosunek pracy został rozwiązany na wniosek ubezpieczonej złożony w związku z przejściem na nauczycielskie świadczenie kompensacyjne.

Równocześnie M. M. (2) była zatrudniona w (...) Centrum (...) na podstawie umowy zlecenia od 3 marca 2014 roku do 1 lutego 2015 roku. Z tego tytułu została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych: emerytalnego i rentowych od 1 września 2014 roku. W ramach umowy zlecenia zajmowała się organizowaniem spotkań z rodzicami i rekrutacją do zajęć dodatkowych w ramach programu unijnego, a następnie sporządzała raporty. Nie prowadziła żadnych zajęć z uczniami. Zleceniodawca był osobą fizyczną i nie prowadził placówki pedagogicznej. Po rozwiązaniu tej umowy ubezpieczona nie pozostaje w zatrudnieniu i nie jest uprawniona do żadnego świadczenia.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie przeprowadzonych dowodów: wniosku o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne / karta 1-6 a.e./, świadectw pracy / karta 9, 12, 15, 16, 18, 20, a.e./, wniosku o rozwiązanie stosunku pracy / karta 35 a.e./, umowy zlecenia / karta 12-16 a.s./, przesłuchania stron / karta 19 a.s./.

Sąd oparł się na wszystkich dowodach przyznając im walor wiarygodności i mocy dowodowej. Ponadto stan faktyczny nie był sporny.

Sąd zważył co następuje: odwołanie ubezpieczonej było zasadne.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 22 maja 2009 roku o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych / Dz. U. z 2009r., nr 97, poz. 800 ze zm./ :

Art. 4. 1. Świadczenie przysługuje nauczycielom, którzy spełnili łącznie następujące warunki:

1)osiągnęli wiek, o którym mowa w ust. 3;

2) mają okres składkowy i nieskładkowy w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.⁴⁾), zwanej dalej "ustawą o emeryturach i rentach z FUS", wynoszący 30 lat, w tym 20 lat wykonywania pracy w jednostkach, o których mowa w art. 2 pkt 1, w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć;

3)rozwiązali stosunek pracy.

2. Nauczycielom spełniającym warunki określone w ust. 1 pkt 1 i 2 świadczenie przysługuje również w przypadku rozwiązania stosunku pracy lub wygaśnięcia stosunku pracy w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.⁵⁾).

3. Nauczyciel ma prawo do świadczenia, jeżeli ukończył:

1)55 lat - w latach 2009-2014(...)

Pomiędzy stronami nie było sporne, że ubezpieczona legitymowała się stażem ponad 30 lat zatrudnienia i ponad 20 letnim okresem pracy nauczycielskiej. Stosunek pracy M. M. ze Szkołą Podstawową z Oddziałem (...) w G. został rozwiązany na jej wniosek z dniem 31 sierpnia 2014 roku. W ocenie Sądu są to wszystkie przesłanki konieczne do przyznania prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego. Organ rentowy wskazywał, że ubezpieczona składając wniosek o świadczenie 12 listopada 2014 roku nie miała statusu nauczyciela albowiem podlegała ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy zlecenia - co wyklucza przyznanie jej prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego. W ocenie Sądu żaden przepis nie wymaga aby bezpośrednio przed złożeniem wniosku ubezpieczony miał status nauczyciela. Przepis art. 4 ust. 1 ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych stanowi, że nauczyciele, którzy osiągnęli wymagany wiek we wskazanym przedziale czasowym mają prawo do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego jeśli spełnili przesłanki z ustępu 1. Przepis art. 4 ust. 1 określa wymogi w przedmiocie wieku, ogólnego stażu pracy, stażu pracy nauczycielskiej i rozwiązania stosunku pracy. Te warunki ubezpieczona spełniła. Brak jest podstaw prawnych do wymagania aby w dacie złożenia wniosku o świadczenie wnioskodawca posiadał status nauczyciela, wręcz przeciwnie przepisy nakazują rozwiązanie stosunku pracy. Brak też przepisu wymagającego złożenie wniosku o świadczenie bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy nauczycielskiej.

Zgodnie z uzasadnieniem do projektu ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, jej celem było wprowadzenie przejściowego rozwiązania adresowanego do nauczycieli z długim stażem pracy, będącego alternatywą dla emerytur pomostowych, które przysługują nauczycielom w ograniczonym zakresie (tylko nauczycielom, wychowawcom i innym pracownikom pedagogicznym zatrudnionym w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, ośrodkach szkolno-wychowawczych, schroniskach dla nieletnich oraz zakładach poprawczych - poz. 21 załącznika nr 2 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.). Celem wprowadzenia tego świadczenia - podobnie jak wprowadzenia emerytur pomostowych - było złagodzenie możliwości przechodzenia na emeryturę przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Nauczycielskie świadczenia kompensacyjne są świadczeniami pieniężnymi o charakterze okresowym i przysługują nauczycielom, którzy po osiągnięciu wymaganego okresu zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych oświaty rozwiązali stosunek pracy przed osiągnięciem wieku emerytalnego.

W wyroku z dnia 10 kwietnia 2013 roku, II UK 205/12 Sąd Najwyższy stwierdził, że „świadczenia te mają autonomiczny charakter, ustawodawca od początku zdecydował o ich stopniowym wygasaniu i finansowaniu bezpośrednio z budżetu państwa, a nie z wyodrębnionego funduszu, co może wskazywać że nie są to już świadczenia o charakterze ubezpieczeniowym, lecz mają charakter zaopatrzeniowy. Powyższe argumenty przemawiają za koniecznością dokonywania ich samodzielnej oceny bez szerszego odwoływania się do wcześniej wypracowanych stanowisk dotyczących nauczycielskich świadczeń emerytalnych.”

Sąd Okręgowy podziela ten pogląd. Jednakże należy mieć na uwadze, że dokonując wykładni przepisów prawa należy nadawać takie samo znaczenie zwrotom użytym w różnych aktach prawnych z uwagi na spójność systemu prawnego. W tym miejscu należy przytoczyć przepis art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2014r. ,poz.191). Przepis ten stanowi:

„Art. 88. 1. Nauczyciele mający trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, zaś nauczyciele szkół, placówek, zakładów specjalnych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich - dwudziestopięcioletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze w szkolnictwie specjalnym, mogą - po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy - przejść na emeryturę.

Z uwagi na analogię sformułowań należy przytoczyć wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2011 roku, II UK 232/10, Lex 794788, w którym to orzeczeniu w uzasadnieniu stwierdził trafność rozważań Sądu Apelacyjnego od wyroku, którego rozpoznawał skargę kasacyjną. Sąd Apelacyjny stwierdził zaś, że:

„nie ma podstaw do przyjęcia, iż warunkiem koniecznym nabycia emerytury w oparciu o art. 88 ust. 1 Karta Nauczyciela jest wykonywanie przez osobę zainteresowaną pracy nauczyciela bezpośrednio przed zgłoszeniem

wniosku o emeryturę. Taki warunek nie wynika ani wprost z treści przepisu, ani z zasad wykładni celowościowej. W ocenie Sądu warunkiem nabycia prawa do emerytury nauczycielskiej jest: rozwiązanie stosunku pracy nauczycielskiej i spełnianie w dniu rozwiązania tego stosunku pracy warunków dotyczących okresów: zatrudnienia i pracy w szczególnym charakterze (stażu pracy). Natomiast obojętne jest to, czy następnie ubezpieczony (nauczyciel) pozostawał bez pracy, czy podjął pracę (i w jakim charakterze) oraz jaki był jego status pracowniczy w dniu złożenia wniosku o emeryturę nauczycielską.”

W ocenie Sądu Okręgowego zaprezentowane stanowisko co do statusu nauczyciela, a także co do tego, że bez znaczenia jest kontynuowanie zatrudnienia po rozwiązaniu stosunku pracy nauczycielskiej jest aktualne w odniesieniu do uregulowania z art. 4 ust. 1 ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych. Ponadto należy zaznaczyć, że przepis art. 4 ust. 1 omawianej ustawy w punkcie 3 mówi o „rozwiązaniu stosunku pracy” czyli stosunku uregulowanego przez przepisy Kodeksu pracy, zaś ubezpieczona wykonywała umowę cywilną, a to umowę zlecenia. Brak podstaw do wywodzenia z art. 4 ust. 1 omawianej ustawy, że wykonywanie umowy cywilnej wyklucza powstanie prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego. Przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych należy interpretować ściśle zatem niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca, ale także nie jest dopuszczalne wymaganie spełnienia warunków od wnioskodawcy, które w przepisie nie zostały zawarte.

W sprawie nie zachodziły przesłanki z art. 9 ust. 2 ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych.

Mając powyższe na uwadze Sąd zmienił zaskarżoną decyzję na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i przyznał ubezpieczonej prawo do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego na podstawie art. 4 ust 1 ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych - od miesiąca złożenia wniosku, zgodnie z art. 16 ust. 1 cytowanej ustawy w zw. z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

SSO Patrycja Bogacińska-Piątek